

The Relationship Between Dark Tetrad of Personality and Domain-Specific Risk-taking Among Iranian Young People

Kaveh Qaderi Bagajan¹, Fatemeh Mirzaei², Sara Ebrahimzadeh Mousavian³, Safieh Emami Ale Agha⁴ Leila Alavinejad⁵

1- Assistant Professor, Department of Clinical and Health Psychology, Shahid Beheshti University Tehran, Iran. (Corresponding Author) E-mail: k_ghaderi@sbu.ac.ir

2- M.A. of Child and Adolescent Clinical Psychology, Department of Clinical and Health Psychology, Shahid Beheshti University Tehran, Iran.

3- M.A. of General Psychology, Department of Psychology, Science and Research Unit, Islamic Azad University, Tehran, Iran

4-- M.A. of Clinical Psychology, Department of Psychology, Science and Research Unit, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

5- PhD student of Psychology, Islamic Azad University, Qom branch, Qom, Iran.

Received: 05/04/2023

Accepted: 22/05/2023

Abstract

Introduction: Dark personality traits include a range of socially aversive personality traits that are associated with risky behaviors and other mental health risk factors. However, it is not clear which specific risky behaviors are associated with each Personality trait (Machiavellianism, Narcissism, Psychopathy and Sadism) outlined in this conceptual framework.

Aim: Examining the Relationship Between Dark Tetrad of Personality and Domain-Specific Risk-taking Behavior Among Iranian Young People was the aim of this study.

Method: The Research Design for this study is based on Descriptive Correlational Research method, A sample of 848 Young people was selected with the convenience sampling method from the Tehran using an online research platform. Domain-Specific Risk-Taking (DOSPERT) Scale and the Short Dark Tetrad (SD4) were used for data collection. The data were Analyzed by the Pearson correlation coefficient (PCC) and Stepwise regression using SPSS version 26.

Results: The correlation matrix of the research variables demonstrated that all components of the Dark Tetrad of Personality (Machiavellianism, Narcissism, Psychopathy, and Sadism) are positively correlated with various domains of risk-taking (Social, Recreational, Gambling, Health/Safety, and Ethical). Among the four personality traits, Psychopathy and Sadism show the highest correlation, while Narcissism and Machiavellianism demonstrate a weaker correlation with risk-taking behaviors. Additionally, only Machiavellianism and Narcissism were linked to risky investments.

Conclusion: In conclusion, for more accurate clinical decision-making concerning the relationship between Dark Personality traits and risky behaviors, it is essential to consider the specific and unique relationship between the traits and domains.

Keywords: Dark Tetrad; Personality Traits; Risk-Taking behaviors; Young people.

بررسی ارتباط بین صفات چهارگانه تاریک شخصیت و حیطه‌های خاص خطرپذیری در جمعیت عمومی جوانان

کاوه قادری بگه جان^۱، فاطمه میرزایی^۲، ساره ابراهیم زاده موسویان^۳، صفیه امامی آل آقا^۴، لیلا علوی نژاد^۵

۱. استادیار گروه روانشناسی بالینی و سلامت، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران (مؤلف مسئول). ایمیل: k_ghaderi@sbu.ac.ir

۲. کارشناسی ارشد بالینی کودک و نوجوان، گروه روان شناسی بالینی و سلامت، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

۳. کارشناس ارشد روانشناسی عمومی، گروه روانشناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۴. کارشناس ارشد روانشناسی بالینی، گروه روانشناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۵. دانشجوی دکتری تخصصی روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم، قم، ایران.

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۳/۰۱

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۱/۱۶

چکیده

مقدمه: صفات تاریک شخصیت به عنوان خوشه‌ای از صفات آزارنده اجتماعی شناخته می‌شود که با مجموعه‌ای از عوامل خطر سلامت روان و مشارکت در رفتارهای پرخطر مرتبط شده است؛ اما مشخص نیست که هر کدام از صفات جامعه‌ستیزی، دیگر آزاری، خودشیفتگی و ماکیاولیانیسم به شکل اختصاصی با کدام حیطه‌های خاص رفتارهای پرخطر ارتباط بیشتری دارند.

هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی ارتباط بین صفات چهارگانه تاریک شخصیت و حیطه‌های خاص خطرپذیری در جمعیت عمومی جوانان شهر تهران انجام شد.

روش: پژوهش حاضر از نوع مطالعات توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه جوانان ۱۸ تا ۴۰ ساله شهر تهران در بازه زمانی اجرای پژوهش بود که به روش نمونه‌گیری در دسترس و در قالب نمونه‌گیری آنلاین ۸۴۸ نفر وارد مطالعه شدند. ابزار پژوهش شامل مقیاس چهارگانه کوتاه شخصیت (SD4) (پالپوس و همکاران، ۲۰۲۱) و مقیاس خطرپذیری خاص-حیطه (DOSPERT) (بلایس و وبر، ۲۰۰۶) بود. جهت تحلیل داده‌ها از روش همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون با روش ورود گام به گام با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ انجام شد.

یافته‌ها: ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش با رفتارهای پرخطر نشان داد که همه مؤلفه‌هایی که تحت عنوان مؤلفه‌های آزارنده اجتماعی و یا صفات چهارگانه تاریک شخصیت مطرح هستند مانند جامعه‌ستیزی، دیگر آزاری (سادیسیم)، خودشیفتگی و ماکیاولیانیسم با حیطه‌های خاص خطرپذیری (اجتماعی، تفریحی، قماربازی، سلامتی و اخلاقی) همبستگی مثبت و معنادار دارند و از میان این صفات چهارگانه، جامعه‌ستیزی و دیگر آزاری بالاترین میزان همبستگی و خود شیفتگی و ماکیاولیانیسم به میزان کمتری با رفتارهای پرخطر همبستگی داشته‌اند، این در حالی بود که فقط ماکیاولیانیسم و خودشیفتگی با حیطه سرمایه‌گذاری پرخطر مرتبط بودند.

نتیجه‌گیری: تصمیم‌گیری بالینی در خصوص سنجش ارتباط بین صفات تاریک شخصیت و رفتارهای پرخطر زمانی دقیق‌تر است که به‌جای سنجش ارتباط کلی این مؤلفه‌ها با همدیگر ارتباط خاص و ویژه صفت-حیطه آن‌ها نیز مد نظر قرار بگیرد.

کلیدواژه‌ها: چهارگانه تاریک، صفات آزارنده شخصیت، رفتارهای پرخطر، جوانان.

مقدمه

رفتارهای پرخطر یا رفتارهای خطرپذیر^۱ به رفتارهایی گفته می‌شود که سلامت و بهزیستی جسمی، روان‌شناختی و اجتماعی افراد جامعه را به خطر می‌اندازد چه از طریق یک خطر فوری و جراحت جسمانی و چه از طریق نادیده گرفتن و شکستن قوانین و هنجارها (مالوسکی و همکاران^۲، ۲۰۱۰)، بااین حال توجه به این نکته مهم است که «رفتارهای پرخطر و خطرپذیر» ممکن است شامل هر تعداد رفتار باشد و با توجه به ناهمگونی تجربه انسانی فرض بر این است که رفتار پرخطر دارای یک ساختار چندبعدی است (رایان و فارلی^۳، ۲۰۰۶). طارق و گوپتا^۴ (۲۰۲۳) نیز رفتارهای پرخطر را «مجموعه رفتارهایی می‌دانند که خطر بیماری و آسیب را افزایش می‌دهند که متعاقباً می‌تواند منجر به ناتوانی، مرگ یا مشکلات اجتماعی نیز بشود». در تعریفی دیگر میتشل، شول و استیونز^۵ (۲۰۰۸) اشاره کردند که «رفتار پرخطر مجموعه رفتارهایی است که اگرچه ممکن است به نتایج مثبت نیز منجر شود (به‌عنوان مثال، پاداش مالی، احساسات خوشایند فیزیکی یا روانی)؛ اما به شکل هم‌زمان پیامدهای منفی (مانند آسیب، ضرر مالی) را نیز به همراه دارد». هر چه میزان خطر بالاتر باشد با نتایج و پیامدهای منفی بیشتری همراه است (میتشل و همکاران، ۲۰۰۸). طارق و گوپتا (۲۰۲۳) رفتارهای پرخطر را در موارد متعددی خلاصه می‌کنند که از میان آن‌ها می‌توان به خشونت، مصرف الکل، مصرف تنباکو، رفتارهای پرخطر جنسی، اختلالات خوردن اشاره کرد.

در سال‌های اخیر مطالعاتی در جامعه ایرانی رشد گرایش به رفتارهای پرخطر را به‌ویژه در جمعیت نوجوانان و جوانان مورد مطالعه قرار داده‌اند و این مسئله برای کلان‌شهرهایی مانند شهر تهران بسیار برجسته‌تر است، به‌عنوان مثال خجندی و همکاران (۱۳۹۷) طی پژوهشی نشان دادند که در میان دانشجویان شیوع مصرف مواد (مخدر، محرک، صنعتی، سنتی و...) ۵/۵ درصد (۸/۲ درصد پسران و ۱/۱ درصد در دختران) و مواد دخانی (سیگار، قلیان و تنباکو) ۲۰ درصد (۲۴/۲ درصد در پسران و ۱۶/۴ درصد در دختران) است.

مرزبان (۱۴۰۱) نیز نشان داد که فراوانی شیوع رفتارهای پرخطر در جامعه مورد مطالعه (نوجوانان) در هر سه حیطه مورد بررسی (شیوع درگیری فیزیکی در مدرسه و خارج از مدرسه در طول یک سال؛ حمل سلاح سرد به مدرسه در طول یک ماه؛ مصرف سیگار در مدرسه در طول یک ماه و مصرف قلیان، مشروبات الکلی و مواد مخدر) ۵۶/۲۵ درصد بود. مطالعات مشابهی نیز شیوع رفتارهای پرخطر را در میان دانشجویان (عطا دخت و همکاران، ۱۳۹۲)؛ زنان زندانی (عطایی و همکاران، ۱۳۹۰)، نوجوانان (نجاتی سوق و همکاران، ۱۳۹۸؛ مرزبان، ۱۴۰۱)، جوانان مجرد و متأهل (ناطق و افشانی، ۱۳۹۵) مورد بررسی قرار داده‌اند و شواهد نگران‌کننده‌ای به دست می‌دهند. اگر به این طیف از رفتارهای پرخطر نگاهی بیاندازیم متوجه می‌شویم که این رفتارها لزوماً دارای ساختار مشخص و محدودی نیستند و

^۴ Tariq N, Gupta V

^۵ Mitchell, S.H, School, C.&Stevens, A.A

^۱ "risk-taking behavior"

^۲ Maslowsky et al

^۳ Reyna and Farley

حیطه های چندگانه ای را در بر می گیرند، در همین راستا بلایس و وبر^۶ (۲۰۰۶) ضمن ساخت یک ابزار جامع چندوجهی در مورد نگرش به رفتارهای پرخطر این رفتارها را در شش حیطه اخلاقی^۷ (مانند رابطه داشتن با یک مرد یا زن متأهل)؛ قمار^۸ (به عنوان مثال شرط بندی در آمد روزانه در یک مسابقه)، حیطه ای سلامت و امنیت^۹ (رانندگی پرخطر به هنگام مصرف داروها، روابط جنسی کنترل نشده، بستن کمربند، مصرف سنگین الکل)، حیطه سرمایه گذاری پرخطر^{۱۰}، حیطه تفریحات پرخطر^{۱۱} و نهایتاً حیطه اجتماعی^{۱۲} طبقه بندی نمودند. یافته های تحقیقاتی حاکی از آن است که مجموعه ای از عوامل مانند عوامل جمعیت شناختی^{۱۳} (جنسیت، قومیت، درآمد، تحصیلات، محیط زندگی و ...)، سابقه رفتارهای پرخطر پیشین، مدرسه، خانواده (هال واینر^{۱۴}، ۲۰۱۶) با گرایش به رفتارهای پرخطر در ارتباط هستند. همچنین در مورد ارتباط بین اختلالات روان شناختی با مشارکت در رفتارهای پرخطر نتایج مطالعه کاسترو همکاران^{۱۵} (۲۰۱۴) در میان افراد بی خانمان با رفتارهای پرخطر بالا نشان داد که خودکشی گرایی^{۱۶}، ایزوودهای مانیک^{۱۷} (شیدایی)، اختلال وسواس فکری و عملی، مصرف مواد و اختلالات سایکوتیک^{۱۸} بیشترین ارتباط را با مشارکت در رفتارهای پرخطر داشته اند.

در همین راستا و در مورد نقش شخصیت در گرایش به رفتارهای پرخطر تلاش های تحقیقاتی و نظریه پردازی های متعددی انجام شده است که بیشتر آن ها از طریق ابزارهایی انجام شده است که صفات کلی شخصیت را مورد بررسی قرار داده اند. از جمله این ابزارها می توان به مدل پنج عاملی شخصیت و هگزاکو اشاره کرد.

در یکی از آخرین تلاش های تحقیقاتی در این زمینه که در جهت فهم دقیق تر پروفایل شخصیتی افراد با رفتارهای پرخطر و با استفاده از ابزار ۵ عاملی شخصیت (FFM) انجام شده است، جوزف و ژانگ^{۱۹} (۲۰۲۱) نشان دادند برون گرایی و توافق پذیری (پایین) پیش بینی کننده های اولیه خطر پذیری و گرایش به رفتارهای پرخطر هستند. از سوی دیگر تحلیل در سطح ابعاد مرتبط با مؤلفه های پنج گانه نشان داد که «مسئولیت پذیری^{۲۰}» به عنوان یکی از جنبه های عامل شخصیتی «وظیفه شناسی» بیشترین واریانس را در میان تمام مؤلفه های پنج گانه در پیش بینی خطر پذیری داشته است. در نتیجه آن ها پروفایل شخصیتی افراد با رفتارهای پرخطر را بدین صورت معرفی کردند: برون گرا، گشوده به تجربیات جدید، باثبات هیجانی، توافق پذیری پایین و نهایتاً غیرمسئول.

¹⁴ Hale, D.R. & Viner, R.M

¹⁵ Castro, A.L. et al.

¹⁶ Current Suicidality

¹⁷ Manic Episodes

¹⁸ Psychotic Disorder

¹⁹ Joseph and Don C. Zhang

²⁰ responsibility

⁶ Blais, A. R. & Weber, E. U.

⁷ ethical

⁸ gambling

⁹ health/safety

¹⁰ investing

¹¹ recreational

¹² social

¹³ Socio-demographic factors

اگر چه پژوهش‌هایی که با رویکرد «خطرپذیری حیطه خاص» انجام شده‌اند نشان می‌دهند که معمولاً بین ابعاد مختلف رفتارهای پرخطر خاص (اجتماعی، تفریحی، اخلاقی، سلامتی و...) همبستگی وجود دارد و همچنین همبستگی‌های معناداری بین شخصیت و خطرپذیری وجود دارد (لوریا والر، ۲۰۱۸)؛ اما یک نکته را می‌توان استنتاج کرد و آن این است که احتمالاً رابطه بین صفات شخصیت و رفتارهای پرخطر لزوماً به این سادگی نیست واسطه‌گرها و تعدیل‌کننده‌های متعددی در این زمینه حضور دارند. اگرچه بیشتر پژوهش‌های انجام شده در این زمینه از ابزارهای بزرگ شخصیت مانند ابزار پنج عاملی شخصیت (FFM) و یا هگزاکو (HEXACO) استفاده کرده‌اند؛ اما جای مطالعاتی با استفاده از سازه‌های شخصیتی ناسازگار و پاتولوژیک آستانه‌ای و زیر آستانه‌ای که هم‌زمان جنبه‌های خاص و کلی ناسازگاری شخصیت را مورد مطالعه قرار دهد خالی است و این یک خلأ جدی است چراکه ادبیات پژوهشی قابل توجهی وجود دارد که نشان می‌دهد رفتارهای خود پرخطر هم با سازه‌های کلان ناسازگار شخصیت در ارتباط‌اند و هم از فوتیپ‌های ناسازگار شخصیتی با سنخ شناسی پدیداری متمایز اثر می‌پذیرند؛ یکی از این صفات شخصیتی «صفات تاریک شخصیت»^{۲۵} است. صفات تاریک شخصیت، خوشه‌ای از ویژگی‌های شخصیتی شامل خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی است که همه افراد تا حدی از آن برخوردار

اما این رویکرد که صرفاً به بررسی ارتباط بین صفات شخصیتی و گرایش به رفتارهای پرخطر پرداخته شود واجد اشکالاتی است، چراکه طرفداران «رویکرد حیطه خاص»^{۲۱} در حوزه خطرپذیری و رفتارهای پرخطر بر این نکته تأکید می‌کردند که رفتارهای پرخطر لزوماً یک مؤلفه واحد نیستند و هرکدام به شکل کیفی از هم متمایزند (وبر، بلایس و بتز، ۲۰۰۲) این رفتارها حوزه‌های مختلفی را در برمی‌گیرند و بر مبنای آن ابزارهایی نیز طراحی شده است. بر همین اساس صفات مختلف شخصیتی مختلف ممکن است به شکل منحصربه‌فردی با هر یک از انواع رفتارهای پرخطر در ارتباط باشند و در این زمینه واریانسی بین حیطه‌های مختلف برقرار باشد. به‌عنوان مثال ولر و تیکر^{۲۲} (۲۰۱۱) در مطالعه‌ای نشان دادند که گرایش‌های شخصیتی صداقت و فروتنی^{۲۳} در آزمون هگزاکو (HEXACO) حیطه‌های اخلاقی و سلامت خطرپذیری را پیش‌بینی می‌کرد درحالی‌که با حیطه‌های اجتماعی و تفریحی رفتارهای پرخطر ارتباطی نداشت. با این حال بر اساس شواهد تحقیقاتی باید گفت که نه احتمال ارتباط خاص رگه‌ها و گرایش‌های مختلف شخصیتی با حیطه‌های خاص و جداگانه خطرپذیری رد می‌شود و نه احتمال وجود ترجیحات و گرایش‌های فراگیر پایدار برای خطرپذیری به شکل کلی؛ به عبارتی هر دوی این مسیرهای ارتباطی ممکن است (لوریا والر، ۲۰۱۸، ۲۴).

²⁴ Lauriola M. Weller J.

²⁵ Dark Personality Traits

²¹ domain-specific approach

²² Weller and Tikir

²³ dispositional Honesty-Humility

هستند (کلادیچ و اتکینسون^{۲۶}، ۲۰۱۶). این صفات مبتنی بر سردی عاطفی هستند (پن، ژانگ، تئو لیم^{۲۷}، ۲۰۱۸). افراد مبتلا به خودشیفتگی، اغراق در ارزش و اهمیت دارند، در عین حال که برتری نسبت به دیگران نشان می دهند، از آن ها سوء استفاده می کنند. افراد خودشیفته به طرز افراطی مغرور هستند، دائماً به دنبال جلب توجه می باشند؛ اما احساس می کنند استحقاق آن را ندارند (گارسیا، آدریاناس و آرچر^{۲۸}، ۲۰۱۵). ماکیاولیانیسم به عنوان صفت شخصیت با نگرش های بدگمانی و بی اعتمادی و ناتوانی در تشخیص هیجان های دیگران مشخص می شود (بشر پور و شفیع، ۱۳۹۴). جامعه ستیزی و ویژگی شخصیتی است که شامل سبک بین فردی متکبر و فریبده، تجربه کمبود عاطفی و یک سبک رفتاری تکانشی و غیر مسئولانه است (بوئی و انتیلبورگ^{۲۹}، ۲۰۱۶). تمایل به آسیب رساندن به دیگران در مرکز این صفات قرار دارد (فیگور و گلاددن، سیسکو، پیچ و جونز^{۳۰}، ۲۰۱۵؛ نقل از بشرپور؛ عبادی و نریمانی، ۱۳۹۹) در نتیجه این صفات را می توان به عنوان شرایطی برای درگیری در رویکردهای خودمحورانه و ضد اجتماعی برای رسیدن به اهداف فردی در زندگی حرفه ای و بین فردی خود قلمداد کرد (کوهن، اوکان و جوناس^{۳۱}، ۲۰۱۹). اخیراً پالھوس و همکاران^{۳۲} (۲۰۲۱) دیگر آزاری زیر بالینی را به این صفات اضافه نمودند.

دیگر آزاری به عنوان مؤلفه با ساختار متمایز که ابعاد متفاوتی از صفات تاریک را می سنجد مطرح است چرا که در آن آسیب زدن به دیگران واجد یک لذت درونی برای افراد است (نل^{۳۳}، ۲۰۰۶ به نقل از پالھوس و همکاران، ۲۰۲۱) و همچنین واجد ویژگی های مفهومی سردی و همدلی پایین نیز هست (پالھوس، ۲۰۱۴) به همین دلیل در کنار سایر صفات تاریک شخصیت خودشیفتگی، جامعه ستیزی و ماکیاولیانیسم به عنوان مؤلفه چهارم و در مقیاسی با عنوان «فرم کوتاه چهارگانه تاریک^{۳۴}» مطرح شد.

اگر چه تحقیقات متعددی مانند پژوهش های کرایسل؛ کروزیر وبستر^{۳۵} (۲۰۱۳)، بودریو^{۳۶} (۲۰۱۸)، والینوس و همکاران^{۳۷} (۲۰۱۲)؛ فلدمن و همکاران^{۳۸} (۲۰۱۱) ارتباط بین صفات تاریک شخصیت با رفتارهای پرخطر را مورد مطالعه قرار داده اند؛ اما تا حدی یافته ها در مورد ارتباط بین صفات تاریک شخصیت و حیطه های چندگانه رفتارهای پرخطر در پیشینه پژوهش چندان واضح نیست، به عنوان مثال رسایی کشوک و منصوری (۱۳۹۹) طی پژوهشی به دنبال پاسخ به این پرسش بودند که آیا سه گانه های تاریک شخصیت در خطر پذیری رفتاری و بی تفاوتی اخلاقی نقش دارند؟ نتایج آن ها نشان داد که خودشیفتگی، جامعه ستیزی و ماکیاولیسم ۳۳ درصد از واریانس خطر پذیری رفتاری را

³³ The Short Dark Tetrad (SD4)

³⁴ Nell

³⁵ Crysel, L. C. Crosier, B. S. & Webster, G. D.

³⁶ Boudreau, R

³⁷ Wallinius, M. et al.

³⁸ Feldman, M. et al.

²⁶ Koladich, & Atkinson

²⁷ Pan, Zhang, Teo, & Lim

²⁸ Garcia, Adrianson, Archer, & Rosenberg

²⁹ Boey, & Vantilborgh,

³⁰ Figueredo, Gladden, Siscom, Patch, & Jones

³¹ Koehn, Okan & Jonason

³² Paulhus, D. L. Buckels, E. E. Trapnell, P. D. & Jones, D. N.

می‌کنند اما پس از انجام تصحیح آماری بونفرنی^{۴۱} یافته‌ها نشان داد که جامعه‌ستیزی دیگر خطرپذیری را پیش‌بینی نمی‌کند. همچنین بعد از این تصحیح جامعه‌ستیزی و دیگر آزاری هیچ‌کدام نتوانستند خطرپذیری رفتاری را پیش‌بینی کنند.

در نتیجه همان‌گونه که مشاهده می‌شود پژوهش‌های این حوزه اگرچه محدود نیست؛ اما شواهد پراکنده و بعضاً متناقضی وجود دارد که پژوهش حاضر سعی دارد به این شکاف‌های تحقیقاتی پاسخ گوید، بر همین اساس پژوهش حاضر به دنبال پاسخ دقیق به این سؤال است که کدام نوع از صفات چهارگانه تاریک شخصیت با کدام نوع از حیطه‌های خاص رفتارهای پرخطر مرتبط است؟ و نمای کلی چنین ارتباطی چگونه است؟ بر این اساس پژوهش حاضر با هدف بررسی ارتباط بین صفات چهارگانه تاریک شخصیت و حیطه‌های خاص خطرپذیری در جمعیت عمومی جوانان انجام شد.

تبیین می‌کنند. به علاوه جامعه‌ستیزی و ماکیاولیسم تبیین‌کننده ۲۹ درصد واریانس بی‌تفاوتی اخلاقی هستند؛ اما خودشیفتگی پیش‌بینی‌کننده بی‌تفاوتی اخلاقی نبود. در این پژوهش می‌بینیم که خطرپذیری به عنوان یک سازه کلی در نظر گرفته شده و حیطه‌های چندگانه رفتارهای پرخطر مورد مطالعه قرار نگرفته است. از سویی دیگر یاپ و برزینا^{۳۹} (۲۰۲۱) در پژوهشی به بررسی «ارتباط بین سه‌گانه تاریک شخصیت و خطرپذیری و همدلی» پرداختند. یافته‌های آن‌ها نشان داد که ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی با تمامی پنج حوزه خطرپذیری (اجتماعی، اخلاقی، مالی، تفریحی و بهداشتی/ایمنی) ارتباط مثبت داشتند، همچنین این دو مؤلفه با همدلی ارتباط منفی داشتند؛ اما خودشیفتگی در عین ارتباط با سایر ابعاد خطرپذیری با خطرپذیری تفریحی همبستگی معناداری نشان نداد و رابطه آن با همدلی نیز معنادار نبود.

چالش این پژوهش نیز این است که سادیسیم به عنوان مؤلفه چهارم صفات تاریک شخصیت مورد بررسی قرار نگرفته است در نتیجه اطلاعات دقیق‌تری نیاز است. چالش نهایی این است که لزوماً همه مطالعات ارتباط مثبتی بین صفات تاریک شخصیت و خطرپذیری نشان نداده‌اند. به عنوان مثال دبوراه، بنجامین واکر^{۴۰} (۲۰۲۱) طی پژوهشی به بررسی ارتباط بین صفات چهارگانه تاریک شخصیت و خطرپذیری پرداختند. یافته‌های آن‌ها در ابتدا نشان داد که جامعه‌ستیزی و دیگر آزاری خطرپذیری را پیش‌بینی

⁴¹ Bonferroni correction

³⁹ Yap JY, and Berezina

⁴⁰ Deborah Nott & Benjamin R. Walker

روش پژوهش:

پژوهش حاضر از نوع مطالعات توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه جوانان ۱۸ تا ۴۰ ساله شهر تهران در بازه زمانی اجرای پژوهش بود که به روش نمونه گیری در دسترس و در قالب نمونه گیری آنلاین ۸۴۸ نفر وارد مطالعه شدند. دلیل اینکه در این پژوهش یک طیف سنی از ۱۸ تا ۴۰ سال بررسی شده است این بود که برخی مطالعات از جمله مطالعه کلیسمترا، جرونیوس، سیجتسما و دنیسن^{۴۲} (۲۰۲۰) نشان داده اند که در نسبت های جنسیتی و سنی این صفات تفاوت وجود دارد به این معنا که صفات تاریک شخصیت در مردان بالاتر است؛ اما با افزایش سن این نسبت ها دچار تحول و تغییر می شود. بخشی از مطالعه ی آنان که به شکل طولی انجام شده بود و از سنین ۱۱ تا ۷۰ سالگی را در بر می گرفت نشان داده بود که به عنوان مثال صفات تاریک شخصیت در طول نوجوانی رشد می یابند و در طول دوران بزرگ سالی به آرامی از شدت آن ها کاسته می شود. در این زمینه و به عنوان پیشنهاد روش شناختی هارتونگ، بادر، موشاگن ویلم^{۴۳} (۲۰۲۲) بر این نکته تأکید کرده بودند که تفاوت های سنی بالقوه در حوزه مطالعات شخصیت را می توان با جمع آوری نمونه هایی با محدوده سنی بزرگ پوشش داد و این مهم در پژوهش حاضر لحاظ شد، از طریق انتشار لینک ابزارهای پژوهش در بسترهای مجازی مانند لینکدین، اینستاگرام، تلگرام، ایمیل های گروهی،

واتساپ، گروه های مجازی دانشجویی ورزشی و پیج های شهر تهران اقدام به جمع آوری داده ها شد و این فرآیند به مدت چند ماه ادامه داشت و در نهایت داده های ۸۴۸ نفر از جوانان وارد مرحله تجزیه و تحلیل شد. لازم به ذکر است که قبل از شروع و اجرای پژوهش برای این پژوهش کد اخلاق به از کمیته اخلاق دانشگاه علامه طباطبائی اخذ شد و در تمامی مراحل پژوهش اصول اخلاق پژوهش همسو با بیانیه هلسینکی (شامل محرمانگی اطلاعات پاسخگویان، رضایت شخصی افراد و پاسخگویان برای شرکت در پژوهش ...) رعایت شد. همچنین جهت تجزیه و تحلیل یافته ها، در بخش یافته های توصیفی به توصیف متغیرهای جمعیت شناختی و متغیرهای اصلی با استفاده از شاخص های آماری فراوانی و درصد فراوانی، میانگین، انحراف استاندارد، مقادیر حداقل و حداکثر پرداخته شد. در بخش یافته های استنباطی و جهت آزمون فرضیه های پژوهش نیز از تحلیل ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه همزمان در نرم افزار SPSS نسخه ۲۶ استفاده شد.

ابزار:

مقیاس چهارگانه کوتاه شخصیت^{۴۴} (SD4):

این مقیاس یک ابزار ۲۸ آیتمی است که توسط پالوس و همکاران (۲۰۲۱) ارائه شده است و ۴ مؤلفه تاریک شخصیت خودشیفتگی، جامعه ستیزی، ماکیاولیانیسم و

^{۴۳} Hartung, J. Bader, M. Moshagen, M. & Wilhelm, O.

^{۴۴} The Short Dark Tetrad (SD4)

^{۴۲} Klimstra, T. A. Jeronimus, B. F. Sijtsma, J. J. & Denissen, J. J. A.

پرخاطر را در چند دامنه و حیطه موردبررسی قرار دهند. این حیطه‌ها عبارت‌اند از: اخلاقی (مانند رابطه داشتن با یک مرد یا زن متأهل)؛ اقتصادی (حیطه سرمایه‌گذاری پرخاطر به‌عنوان مثال شرط‌بندی درآمد روزانه در یک مسابقه و قمار)، حیطه‌ی سلامت و امنیت (رانندگی پرخاطر به‌هنگام مصرف داروها، روابط جنسی کنترل نشده، نبستن کمربند، مصرف سنگین الکل)، حیطه تفریحات پرخاطر و نهایتاً حیطه‌ی اجتماعی است. این مقیاس در یک طیف لیکرت ۷ نمره‌ای از «اصلاً» تا «شدید» نمره‌گذاری می‌شود و نمره بالاتر در هر مقیاس به معنای خطرپذیری بالاتر است. یافته‌های روان‌سنجی نشان داد که پایایی درونی آزمون و همبستگی با نسخه اصلی آزمون (وبر و همکاران، ۲۰۰۲) که ۴۲ آیتمی است در دامنه ۰/۷۰ تا ۰/۸۰ قرار دارد همچنین پایایی آزمون - بازآزمون این پرسشنامه مطلوب است؛ و روایی همگرا و اگرایی پژوهش نیز مورد تأیید قرار گرفته است (بلایس و وبر، ۲۰۰۶). مشخصه‌های روان‌سنجی این پرسشنامه در جامعه‌ی ایرانی توسط خدارحمی (۲۰۱۵) مورد ارزیابی قرار گرفته است و به‌منظور بررسی روایی سازه از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شده است.

در پژوهش خدارحمی (۲۰۱۵) در مورد قابلیت ۳۰ ماده پرسشنامه برای تحلیل عاملی، از آزمون KMO استفاده شد که ضریب به‌دست‌آمده رضایت‌بخش بود. همچنین نتیجه آزمون کرویت بارتلت در سطح $P < ۰/۰۰۰۱$ معنی‌دار بود. وی در این پژوهش در جامعه ایرانی ۶ عامل

دیگرآزاری را می‌سنجد. این ابزار در طیف لیکرت ۵ درجه‌ای نمره‌گذاری می‌شود. نتایج تحلیل عاملی تأییدی حاکی از مناسب بودن مدل ۴ عاملی مقیاس است (پالهیوس و همکاران، ۲۰۲۱). مشخصه‌های روان‌سنجی این مقیاس در جامعه ایرانی به روش تحلیل عاملی تأییدی و بررسی «ساختار شبکه منطقی» در مطالعه قادری بگه جان و همکاران (۲۰۲۴) موردبررسی قرار گرفته است.

در مطالعه قادری بگه جان و همکاران (۲۰۲۴) به‌منظور اعتبار یابی مقیاس sd4 از روش تحلیل عاملی تأییدی با آزمون مدل‌های رقیب و همچنین nomological network استفاده شد. پس از آزمون پنج مدل ساختاری رقیب، بر اساس شاخص‌های برازش و فرضیات nomological network در پژوهش آن‌ها الگوی چهار عاملی بهترین برآورد را داشته است. همچنین به‌منظور بررسی پایایی مقیاس SD4 از روش آلفای کرونباخ استفاده شد و ضریب پایایی ابعاد دیگرآزاری (۰/۷۵۵)، جامعه‌سنجی (۰/۷۵۱) و خودشیفتگی (۰/۸۲۱) در سطح مطلوب و پایایی بعد ماکیاولیانیسم (۰/۵۹۹) در سطح نسبتاً مطلوب بود؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت مقیاس چهارگانه کوتاه تاریک شخصیت در جامعه ایرانی دارای ساختار ۴ عاملی است و از پایایی و اعتبار لازم برخوردار بوده در نتیجه می‌توان از آن به‌عنوان ابزار سنجش صفات تاریک شخصیت در ایران استفاده نمود.

مقیاس خطرپذیری خاص- حیطه (DOSPERT)^{۴۵}

این مقیاس یک پرسشنامه ۳۰ آیتمی خود گزارشی است که توسط بلایس و وبر (۲۰۰۶) طراحی شده است؛ و به پژوهشگران این امکان را می‌دهد که نگرش به رفتارهای

^{۴۵} A Domain-Specific Risk-Taking (DOSPERT) scale

را شناسایی کرد (اخلاقی، اجتماعی، قماربازی، سرمایه گذاری، تفریحی و سلامتی) که درمجموع ۹۶/۲۲ درصد از واریانس را تبیین می کند. همچنین پایایی تمامی خرده مقیاس ها در دامنه ی ۰/۸۴ تا ۰/۹۳ قرار داشت که پایایی مطلوبی است. در این پژوهش آلفای کرونباخ برای مقیاس خطرپذیری (۰/۸۶) و برای مؤلفه های آن به ترتیب اخلاقی (۰/۷۵)، اجتماعی (۰/۸۸)، قماربازی (۰/۸۳)، سرمایه گذاری (۰/۶۹)، تفریحی (۰/۷۵) و سلامتی (۰/۷۸) به دست آمد.

یافته ها:

در این مطالعه که فاز اولیه از یک مطالعه گسترده تر بود، ۸۴۸ نفر در از جمعیت جوان شهر تهران با میانگین سنی

۸/۱۱ ± ۳۱/۵۰ سال در طیف سنی ۱۸ تا ۴۰ سال موردبررسی قرار گرفتند. نتایج نشان داد، بیشتر افراد مورد مطالعه از نظر جنسیت (۶۲/۳ درصد) زن، از نظر وضعیت تأهل (۵۹/۸ درصد) مجرد، از نظر وضعیت شغلی (۳۳/۵ درصد) دانشجو، از نظر سطح تحصیلات (۳۲/۲ درصد) ارشد و بالاتر، از نظر وضعیت شغلی پدر (۲۹/۷ درصد) آزاد و از نظر سطح تحصیلات پدر (۴۶/۳ درصد) زیر دیپلم بودند.

در جدول ۴-۱ اطلاعات توصیفی (میانگین، انحراف استاندارد، کجی و کشیدگی) مربوط به متغیرهای برونزا صفات تاریک شخصیت در نمونه های مورد مطالعه گزارش شده است.

جدول ۱. شاخص های توصیفی متغیرهای برونزا پژوهش در نمونه های مورد مطالعه (N= ۸۴۸)

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	پیشینه-کمینه	کجی	کشیدگی
ماکیاولیانیسم	۲۳/۱۹	۴/۰۵	۳۵-۷	-۰/۵۱۶	۱/۴۳۱
دیگرآزاری	۱۴/۳۳	۵/۳۵	۳۵-۷	۰/۸۲۳	۰/۴۹۰
جامعه ستیزی	۱۶/۸۸	۵/۴۲	۳۵-۷	۰/۲۹۵	-۰/۳۰۸
خودشیفتگی	۲۱/۸۳	۵/۴۹	۳۵-۷	-۰/۱۹۱	-۰/۰۹۱

میانگین و انحراف استاندارد صفات تاریک شخصیت به ترتیب ماکیاولیانیسم (۲۳/۱۹(۴/۰۵)، دیگرآزاری (۱۴/۳۳(۵/۳۵)، جامعه ستیزی (۱۶/۸۸(۵/۴۲) و خودشیفتگی (۲۱/۸۳(۵/۴۹) بود.

در جدول ۴-۲ اطلاعات توصیفی (میانگین، انحراف استاندارد، کجی و کشیدگی) مربوط به متغیرهای درونزا رفتارهای پرخطر در نمونه های مورد مطالعه گزارش شده است.

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی متغیرهای درون‌زا پژوهش در نمونه‌های مورد مطالعه (n= ۸۴۸)

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	بیشینه-کمینه	کجی	کشدگی
رفتارهای پرخطر	۸۶/۰۴	۲۴/۰۷	۱۸۲-۳۰	۰/۵۴	۰/۵۴
اجتماعی	۲۱/۳۵	۵/۸۲	۴۱-۶	-۰/۱۴	-۰/۰۵
تفریحی	۱۶/۵۶	۷/۹۴	۴۲-۶	۰/۶۱	-۰/۳۳
قماربازی	۶/۲۵	۴/۸۴	۲۱-۳	۱/۴۳	۰/۹۵
سرمایه‌گذاری	۱۵/۳۲	۴/۷۷	۲۱-۳	-۰/۹۵	۰/۲۳
سلامتی	۱۲/۱۹	۶/۰۴	۴۲-۶	۱/۳۷	۲/۱۴
اخلاقی	۱۴/۳۴	۵/۵۶	۴۱-۶	۰/۹۱	۰/۹۲

میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای درون‌زای رفتارهای پرخطر نیز (۲۴/۰۷) ۸۶/۰۴ بود. جدول ۳-۴ اطلاعات مربوط به همبستگی پیرسون بین چهارگانه تاریک شخصیت با حیطه‌های رفتارهای پرخطر در نمونه‌های مورد مطالعه را نشان می‌دهد.

جدول ۳. ماتریس همبستگی بین متغیرهای صفات تاریک شخصیت با رفتارهای پرخطر

**p<۰/۰۰۱, *p<۰۰۵

متغیرهای برون‌زا صفات چهارگانه تاریک شخصیت	رفتارهای پرخطر خاص حیطه	اجتماعی	تفریحی	قماربازی	سرمایه‌گذاری	سلامتی	اخلاقی
ماکیاولیانیسم	۰/۲۲۷**	۰/۲۶۰**	۰/۱۳۵**	۰/۰۷۶**	۰/۲۰۱**	۰/۰۶۶**	۰/۲۰۷**
دیگرآزایی	۰/۵۰۰**	۰/۳۰۸**	۰/۳۵۰**	۰/۳۵۴**	-۰/۰۱۵	۰/۵۳۱**	۰/۴۶۸**
جامعه‌ستیزی	۰/۵۱۰**	۰/۳۸۰**	۰/۴۰۸**	۰/۳۰۲**	۰/۰۲۵	۰/۴۸۲**	۰/۴۱۸**
خودشیفتگی	۰/۲۶۸**	۰/۲۹۹**	۰/۲۰۹**	۰/۱۳۰**	۰/۲۱۵**	۰/۱۰۲**	۰/۱۴۲**

**p<۰/۰۰۱, *p<۰۰۵

با توجه به نتایج ماتریس همبستگی، بین ماکیاولیانیسم (I=۰/۲۲۷)، دیگرآزایی (I=۰/۵۰۰)، جامعه‌ستیزی (I=۰/۵۱۰) و خودشیفتگی (I=۰/۲۶۸) با رفتارهای پرخطر کلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد، در مورد

ماکیاولیانیسم به میزان کمتری با رفتارهای پرخطر همبستگی داشته‌اند.

در تبیین یافته‌های این بخش می‌توان گفت که همسو با مطالعات کرایسل؛ کروزیرو وستر (۲۰۱۳)، بودریو (۲۰۱۸)، والینوس و همکاران (۲۰۱۲)؛ فلدمن و همکاران (۲۰۱۱)؛ گات و هتزل^{۴۶} (۲۰۱۸)؛ جونانسون و باس^{۴۷} (۲۰۱۲)؛ آوکس و همکاران^{۴۸} (۲۰۱۸) و جونانسون، لای و سزارنا^{۴۹} (۲۰۱۳) و نهایتاً رسایی کشوک و منصوری (۱۳۹۹)، یافته‌های پژوهش حاضر نیز نشان داد که صفات تاریک شخصیت با گرایش به رفتارهای پرخطر و ابعاد مختلف آن همبستگی دارند.

در این راستا یاپ و برزینا (۲۰۲۱) طی پژوهشی نشان داده بودند که در میان صفات تاریک شخصیت ماکیاولیانیسم و جامعه‌ستیزی با تمامی ابعاد رفتارهای پرخطر ارتباط مثبت و معنادار دارند و خودشیفتگی با رفتارهای پرخطر تفریحی ارتباط معناداری ندارد. پژوهش حاضر از جهاتی با پژوهش مورد بحث همسوست و از جهاتی ناهم‌سو در مواردی تکمیل‌کننده محدودیت‌های آن است. ابتدا اینکه پژوهش حاضر نیز همسو با مطالعه آنان نشان داد که جامعه‌ستیزی و ماکیاولیانیسم با رفتارهای پرخطر همبستگی دارند؛ اما محدودیت مطالعه آنان وارد نکردن دیگرآزاری (دیگرآزاری) در تحلیل داده‌ها بود این در حالی است که در پژوهش حاضر (با در نظر گرفتن

ارتباط بین این صفات چهارگانه با حیطه‌های خاص رفتارهای پرخطر می‌توان به‌خوبی به تفاوت‌ها پی برد، اگرچه در نگاه کلی جامعه‌ستیزی و دیگرآزاری بالاترین همبستگی با رفتارهای پرخطر نشان داده‌اند و ماکیاولیانیسم و خودشیفتگی ارتباط کلی ضعیف‌تری با رفتارهای پرخطر دارند؛ اما ارتباط جامعه‌ستیزی و دیگرآزاری با رفتارهای پرخطر از نوع سرمایه‌گذاری پرخطر معنادار نیست درحالی‌که این ارتباط بین ماکیاولیانیسم و خودشیفتگی با سرمایه‌گذاری پرخطر همچنان معنادار است و این موضوع نشان می‌دهد که افراد با صفات تاریک ماکیاولیانیسم و خودشیفته بیشتر از افراد با صفات جامعه‌ستیز و دیگر آزار وارد سرمایه‌گذاری‌های پرخطر می‌شوند.

بحث

این پژوهش با هدف بررسی ارتباط بین صفات چهارگانه تاریک شخصیت با حیطه های خاص خطر پذیری در جمعیت جوانان شهر تهران انجام شد، ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش با رفتارهای پرخطر نشان داد که صفات چهارگانه تاریک شخصیت مطرح هستند مانند جامعه‌ستیزی، دیگرآزاری (دیگرآزاری)، خودشیفتگی و ماکیاولیانیسم با رفتارهای پرخطر همبستگی مثبت و معنادار دارند و از میان این صفات چهارگانه، جامعه‌ستیزی و دیگرآزاری بالاترین میزان همبستگی و خودشیفتگی و

⁴⁸ Aukšė E, et al.

⁴⁹ Jonason PK, Li NP, Czarna AZ

⁴⁶ Gott AJ, Hetzel-Riggin MD

⁴⁷ Jonason PK, Buss DM

هرچند باید تفاوت‌های روش شناختی و فرهنگی را مدنظر قرار داد.

در نهایت اینکه یافته‌های پژوهش دבורا و واکر^{۵۱} (۲۰۲۱) نشان داده است که جامعه‌ستیزی و دیگرآزاری خطرپذیری را پیش‌بینی می‌کنند اما پس از انجام تصحیح آماری بونفرنی^{۵۲} جامعه‌ستیزی دیگر خطرپذیری را پیش‌بینی نمی‌کند. اگر چه در مطالعه حاضر از چنین تصحیح آماری بهره گرفته نشده است اما نتایج پژوهش حاضر با مطالعات آن‌ها ناهم‌سوست و یافته‌های این بخش ناهم‌سو با مطالعه آنان نشان داد که تمامی مؤلفه‌های چهارگانه صفات تاریک شخصیت با گرایش به رفتارهای پرخطر مرتبط‌اند و در این میان جامعه‌ستیزی و دیگرآزاری بیشترین میزان ارتباط را نشان داده‌اند. در خصوص تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت که هسته اصلی صفات تاریک شخصیت یک رویکرد مخالفت‌جویانه، رفتارهای آزارنده اجتماعی و نادیده گرفتن هنجارهای اجتماعی است و ارتباط آن با رفتارهای پرخطر قابل پیش‌بینی است؛ اما خاص بودگی هر کدام از این نوع صفات و کنش آن با رفتارهای پرخطر به چه صورت قابل تحلیل است؟

در این میان می‌توان گفت که جامعه‌ستیزی و خودشیفتگی به شکل خاص‌تری با «هیجان خواهی» بالاتر همراه هستند (مالزسا و اوستاسزوسکی، ۲۰۱۶)^{۵۳} پس

دیگرآزاری به‌عنوان جز چهارم این صفات) یافته‌ها نشان داد که جامعه‌ستیزی و دیگرآزاری در مقایسه با ماکیاولیانیسم و خودشیفتگی به میزان بیشتری با گرایش به رفتارهای پرخطر همبستگی دارند. از سوی دیگر آن‌ها نتیجه گرفته بودند خودشیفتگی با خطرپذیری تفریحی همبستگی معناداری ندارد این در حالی است که نتایج پژوهش حاضر ناهم‌سو با مطالعه آنان نشان داد که خودشیفتگی با خطرپذیری تفریحی نیز دارای همبستگی مثبت و معنادار است.

همچنین مطالعه مانیرو همکاران^{۵۰} (۲۰۲۰) نیز نشان داده بود که از میان گروه‌بندی‌های سه‌گانه تاریک شخصیت دو زیرگروه ماکیاولیانیسم / خودشیفته و ضداجتماعی / ماکیاولیانیسم بیشترین ارتباط را با رفتارهای پرخطر دارند. اگرچه مطالعه حاضر از روش گروه‌بندی استفاده نکرده است؛ اما به نظر می‌رسد پژوهش حاضر می‌تواند گسترش بیشتری بر نتایج مطالعه آنان باشد چرا که وقتی دیگرآزاری (دیگرآزاری) در مطالعه وارد نشود ممکن است به اشتباه این برداشت شکل بگیرد که ماکیاولیانیسم بعد از جامعه‌ستیزی بیشترین ارتباط را با رفتارهای پرخطر دارد این در حالی است که پژوهش حاضر نشان داد که اگرچه جامعه‌ستیزی با گرایش به رفتارهای پرخطر ارتباط بالایی دارد ولی بعد از آن به ترتیب دیگرآزاری، خودشیفتگی و ماکیاولیانیسم با گرایش به رفتارهای پرخطر مرتبط هستند

⁵³ Malesza and Ostaszewski

⁵⁰ Maneiro, L. et al.

⁵¹ Deborah Nott & Benjamin R. Walker

⁵² Bonferroni correction

می توان این ایده را مطرح کرد که هیجان خواهی می تواند بخشی از واریانس و دلیل مشارکت این افراد در رفتارهای پرخطر را تبیین کند؛ اما آیا این موضوع در مورد افراد ماکیاولیست هم صدق می کند؟ یافته ها می گویند افراد با ویژگی های ماکیاولیانیسم اگرچه رویکرد محتاط تری به دنیا دارند؛ اما در روابط بین فردی سودجویانه و خودمحورانه عمل می کنند و حقوق دیگران را نادیده می گیرند (لیونز^{۵۴}، ۲۰۱۹) پس می توان چنین برداشت کرد که افراد با ویژگی های ماکیاولیستی اگر درگیر رفتارهای پرخطر شوند نه به خاطر هیجان خواهی بلکه برای فریب و سودجویی بین فردی است؛ به ویژه اینکه برخی منابع بر این نکته تأکید دارند که هر سه مؤلفه جامعه ستیزی، خودشیفتگی و ماکیاولیانیسم با اقدام های بدون فکر و بدون در نظر گرفتن عواقب همراه هستند (لیونز، ۲۰۱۹)، درواقع می توان چنین استنتاج کرد که افراد ماکیاولیانیست چون نمی تواند عواقب رفتارشان را در نظر بگیرند و همچنین به دلیل تمایل سودجویانه ای که دارند بیشتر درگیر رفتارهای پرخطر از نوع اجتماعی و اخلاقی می شوند و کمتر در رفتارهای پرخطر از نوع تفریحی مشارکت می کنند.

این نکته ای است که در پژوهش نیز یافته ها مؤید آن بود و بالاترین میزان همبستگی بین ماکیاولیانیسم و رفتارهای پرخطر اجتماعی و اخلاقی وجود داشت و ارتباط با رفتارهای پرخطر تفریحی کمتر بود. این در حالی بود که

جامعه ستیزی و دیگر آزاری در مقایسه با ماکیاولیانیسم به میزان بیشتری با مشارکت در رفتارهای پرخطر مرتبط با سلامتی و تفریحی همراه بود که می تواند در قالب وجوه هیجان خواهی بیشتر این افراد تحلیل شود، اگرچه مشارکت در رفتارهای پرخطر اجتماعی و اخلاقی هم بالابود که بر اساس ویژگی های عدم همدلی و لذت بردن از ظلم به دیگران این افراد قابل تبیین و تحلیل است، همچنین خودشیفتگی نیز در مقایسه با ماکیاولیانیسم ارتباط بیشتری با رفتارهای پرخطر تفریحی داشت که می تواند به دلیل وجوه بیشتر هیجان خواهی افراد خود شیفته در مقایسه با افراد ماکیاولیانیست باشد؛ اما در عین ارتباط دیگر آزاری با این خوشه مفهومی سه گانه باید به خاص بودگی و ویژگی های آن نیز توجه داشت و این در سطح تحلیل و تبیین نیز باید مورد توجه قرار بگیرد، به این معنا که به جز هیجان خواهی وجوه دیگری نیز می تواند در تبیین دلیل گرایش به رفتارهای پرخطر در این افراد مطرح شود. این صفت تحت عنوان دیگر آزاری روزمره نیز مطرح است به این معنا که این افراد از مشارکت در رفتارهایی که به دیگران درد غیر ضرور وارد می کند و یا از دیدن رنج و تحقیر دیگران لذت کسب می کنند بدون اینکه نفع ثانویه ای برایشان در برداشته باشد؛ به عبارتی نوعی لذت بردن از ظلم به دیگران را می توان در رفتار این افراد رصد کرد که می تواند علاوه بر هیجان خواهی به عنوان دلیلی برای تبیین نوع مشارکت این افراد در رفتارهای پرخطر در نظر گرفته شود. در پایان این قسمت

داده‌ها امکان نمونه‌گیری طبقه‌ای وجود نداشت و به همین دلیل نسبت جنسیتی زن به مرد در این مطالعه بیشتر است و این موضوع می‌تواند تا حدی محدودیت این پژوهش قلمداد شود چرا که برخی از مطالعات حوزه سنجش اختلالات تاریک شخصیت به شکل ضمنی این را به عنوان محدودیت قلمداد کرده‌اند، اگرچه در مقابل برخی دیگر از پژوهشگران با این استدلال که بررسی تفاوت‌های جنسیتی در صفات تاریک شخصیت صرفاً با رجوع به تفاوت‌های سطح میانگین^{۵۵} محدود و گمراه‌کننده است نتیجه می‌گیرند که گرایش کلی و شخصیتی به رفتارهای مشکوک اخلاقی، اجتماعی و رفتارهای آزارنده اجتماعی (به عنوان خصیصه مرکزی و عامل کلی صفات تاریک شخصیت) نه به شکل مفهومی و نه عملیاتی بین زنان و مردان تفاوت معناداری ندارند؛ به عبارتی اگرچه مردان مقداری نمرات بالاتری در هر خصیصه کسب می‌کردند؛ اما این رفتارهای آزارنده وقتی به عنوان عامل کلی در نظر گرفته شدند به شکل یکسانی بین زنان و مردان عمل می‌کرد و تفاوت مفهومی و عملیاتی نداشت. به همین دلیل می‌توان بدون نگرانی، به داده‌هایی که برتری نسبی تعداد شرکت‌کنندگان با یک جنسیت است تکیه کرد اگرچه به پژوهشگران بعدی توصیه می‌شود در تخصیص نمونه به تناسب جنسیتی بیشتر توجه داشته باشند تا این محدودیت احتمالی مورد کنترل قرار بگیرد.

باید گفت که صرف بررسی ارتباط سازه کلی صفات تاریک شخصیت و گرایش به رفتارهای پرخطر مفید نیست و باید دید که این صفات چهارگانه چگونه و با کدام نوع رفتارهای پرخطر بیشتر در ارتباط هستند و نباید خطر هیچ کدام از این صفات را نادیده گرفت، کاری که در مطالعه حاضر تا حدی بدان پرداخته شد و تفاوت‌های این صفات چهارگانه مورد تحلیل و تبیین قرار گرفت.

نتیجه‌گیری:

می‌توان نتیجه گرفت که صفات چهارگانه تاریک شخصیت شامل جامعه‌ستیزی، دیگرآزاری (سادیسیم)، خودشیفتگی و ماکیاولیانیسم با حیطه‌های خاص خطرپذیری (اجتماعی، تفریحی، قماربازی، سلامتی و اخلاقی) همبستگی مثبت و معنادار دارند و از میان این صفات چهارگانه، جامعه‌ستیزی و دیگرآزاری بالاترین میزان همبستگی و خودشیفتگی و ماکیاولیانیسم به میزان کمتری با رفتارهای پرخطر همبستگی داشته‌اند، این در حالی بود که فقط ماکیاولیانیسم و خودشیفتگی با حیطه سرمایه‌گذاری پرخطر مرتبط بودند. بر این اساس به پژوهشگران آتی توصیه می‌شود در بررسی ارتباط بین صفات شخصیتی و رفتارهای پرخطر به جای در نظر داشتن یک ارتباط کلی به رابطه خاص و ویژه صفت-حیطه (رفتار خطرپذیر) توجه داشته باشند. از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به این موضوع اشاره کرد که دلیل روش نمونه‌گیری در دسترس و آنلاین بودن جمع‌آوری

⁵⁵ mean-level differences

سپاسگزاری:

طباطبائی تهران است. از همه شرکت کنندگانی که در

اجرای این پژوهش ما را یاری رساندند صمیمانه

سپاسگزاریم.

این پژوهش دارای مجوز شناسه اخلاق به

شماره. REC.ATU.IR۱۳۹۹،۰۹۳ از دانشگاه علامه

References

- Atadokht A, Ranjbar M J, Gholami F, Nazari T. (2013). Students Drive towards Risk-Taking Behaviors and Its Relationship with Demographic Variables and Psychological Well-Being. JHC 15 (4) :50-59 URL: <http://hcjournal.arums.ac.ir/article-1-187-fa.html> (in Persian).
- Auksė Endriulaitienė, Laura Šeibokaitė, Kristina Žardeckaitė-Matulaitienė and Rasa Markšaitytė and Justina Slavinskienė. (2018). Attitudes towards risky driving and Dark Triad personality traits in a group of learner drivers. Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour, Volume 56, Pages 362-370
- Basharpour S, Ebadi M, Narimani M (2021). The Mediating Role of Rejection Sensitivity in Association between Dark Triad and Marital Distress. Socialworkmag; 10 (2) :5-15 URL: <http://socialworkmag.ir/article-1-668-fa.html> (in Persian).
- Basharpour S, shafie M. (2015). Psychometric properties of Persian version of short form scale of Dark Triad personality traits in university students. Journal title; 9(1) :1-1 URL: <http://rph.khu.ac.ir/article-1-2459-fa.html>(in Persian).
- Blais A R, Weber E U. (2006). A domain-specific risk-taking scale (DOSPERT) for adult populations. Judgment and Decision Making, 1, 33-47.
- Boey L, Vantilborgh T. (2016). A Theoretical Model Relating the Dark Triad of Personality to the Content of Employees' Psychological Contracts. New Zealand Journal of Employment Relationships, 40(3), 44-66.
- Boudreau R. (2018). Bumbling in the Dark: The Effect of the Dark Triad, Online Dating, and Gender on Risky Sexual Behaviors. A Thesis Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master's in Forensic Psychology John Jay College of Criminal Justice City University of New York
- Castro A L, Gustafson E L Ford, A E, Edidin J P, Smith D L, Hunter S J, Karnik N S. (2014). Psychiatric disorders, high-risk behaviors, and chronicity of episodes among predominantly African American homeless Chicago youth. Journal of health care for the poor and underserved, 25(3), 1201-1216. <https://doi.org/10.1353/hpu.2014.0124>
- Crysel L C, Crosier B S, Webster G D. (2013). The Dark Triad and risk behavior. Personality and Individual Differences, 54(1), 35-40. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.07.029>
- Deborah N, Benjamin R W. (2021) The Dark Tetrad in the prediction of self-reported and behavioural risk-taking, Australian Journal of Psychology, 73:4, 569-577, DOI: 10.1080/00049530.2021.1955224
- Feldman M, Boyer B, Kumar V K, Prout M. (2011). Personality, drug preference, drug use, and drug availability. Journal of Drug Education, 41, 45-63.
- Gott AJ, Hetzel-Riggin MD. (2018) . What did you expect? Substance use expectancies mediate the relationships between Dark Triad traits, substance use, and substance preference. Psychol Rep 121(5):831-52. [10.1177/0033294118755094](https://doi.org/10.1177/0033294118755094)

- Hale D R, Viner R M. (2016). The correlates and course of multiple health risk behaviour in adolescence. *BMC public health*, 16, 458. <https://doi.org/10.1186/s12889-016-3120-z>
- Hartung J, Bader, M. Moshagen M, Wilhelm O. (2022). Age and gender differences in socially aversive (“dark”) personality traits. *European Journal of Personality*, 36(1), 3–23.
- Jonason PK, Buss DM. (2012). Avoiding entangling commitments: Tactics for implementing a short-term mating strategy. *Pers Individ Dif*. 52: 606–610.
- Jonason PK, Li NP, Czarna AZ. (2013). Quick and dirty: Some psychosocial costs associated with the Dark Triad in three countries. *Evol Psychol*. 11: 172–185
- Joseph E D, Zhang D C. (2021). Personality profile of risk-takers: An examination of the Big Five facets. *Journal of Individual Differences*, 42(4), 194–203. <https://doi.org/10.1027/1614-0001/a000346>
- Khodarahimi S. (2015). Sensation-seeking and risk-taking behaviors: A study on young Iranian adults. *Applied Research Quality Life*, 10, 721–734. <https://doi.org/10.1007/s11482-014-9350-2>
- Khojandi G, baneshi M, sharifi H. (2018). High-risk behaviors prevalence among Islamic Azad and Payame Noor University students in Roudan, 2016. *J Prevent Med*; 5 (2) :52-44 URL: <http://jpm.hums.ac.ir/article-1-312-fa.html> (in Persian).
- Klimstra T A, Jeronimus B F, Sijtsema J J, Denissen J J A. (2020). The unfolding dark side: Age trends in dark personality features. *Journal of Research in Personality*, 85, 103915. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2020.103915>
- Koehn, M. A. Okan, C. & Jonason, P. K. (2019). A primer on the Dark Triad traits. *Australian Journal of Psychology*, 71(1), 7-15.
- Koladich S J, Atkinson B E. (2016). The dark triad and relationship preferences: A replication and extension. *Personality and Individual Differences*, 94, 253–255. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.01.023>
- Lauriola M, Weller J. (2018). Personality and Risk: Beyond Daredevils— Risk Taking from a Temperament Perspective. In: Raue M. Lerner E. Streicher B. (eds) *Psychological Perspectives on Risk and Risk Analysis*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-92478-6_1
- Lyons M. (2019). The Dark Triad of Personality: Narcissism, Machiavellianism, and Psychopathy in Everyday Life. Academic Press.
- Malesza M, Ostaszewski P. (2016). Dark side of impulsivity—Associations between the Dark Triad, self-report and behavioral measures of impulsivity. *Personality and Individual Differences*, 88, 197–201. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.09.016>
- Maneiro L, Navas M P, Van Geel M, Cutrín O, Vedder P. (2020). Dark Triad Traits and Risky Behaviours: Identifying Risk Profiles from a Person-Centred Approach. *International journal of environmental research and public health*, 17(17), 6194
- Marzban A. (2022). Prevalence of high risk Behaviors in High School Students of Qom, 2016. *Pars Journal of Medical Sciences*, 16(3), 44-51. doi: 10.52547/jmj.16.3.44(in Persian).
- Maslowsky J. Keating D P, Monk C S, Schulenberg J. (2010). Planned versus unplanned risks: neurocognitive predictors of subtypes of adolescents’ risk behavior. *International Journal of Behavioral Development*, 35(2), 152–160.
- Mitchell S H, Schoel C, Stevens A A. (2008). Mechanisms underlying heightened risk taking in adolescents as compared with adults. *Psychonomic bulletin & review*, 15(2), 272–277. <https://doi.org/10.3758/pbr.15.2.272>

- Nateghi Z, Afshani S. (2016). Social Alienation and Tendency Toward Risky Behavior: A Case Study of the City of Mashhad. *Journal of Social Work Research*, 3(10), 107-144. doi: 10.22054/rjsw.2016.9373 .(in Persian).
- Pan W, Zhang Q, Teo TSH Lim VKG. (2018). The dark triad and knowledge hiding. *International Journal Information Management*, 42, 36-48. doi: 10.1016/j.ijinfomgt.2018.05.008
- Paulhus D L. (2014). Toward a taxonomy of dark personalities. *Current Directions in Psychological Science*, 23, 421–426. <https://doi.org/10.1177/0963721414547737>
- Paulhus D L, Buckels E E, Trapnell P D, Jones, D N. (2021). Screening for dark personalities: The Short Dark Tetrad (SD4). *European Journal of Psychological Assessment*, 37(3), 208–222. <https://doi.org/10.1027/1015-5759/a00060>
- Qaderi Bagajan K, Ziegler M, Soleimani M, Paulhus D L, Soleimani Z A, Kordbagheri M, Alavinejad, L, Amiri H, Asl V Y, Hoseini S, & Bagajan H Q. (2024). Validation of the Short Dark Tetrad (SD4) in Persian: Assessment of its structure and nomological network. *Journal of Individual Differences*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1027/1614-0001/a000417>
- Rasai Kashok Zohra, Ahi Qasim and Mansoori A. (2017). The role of dark triads of personality in behavioral risk-taking and moral indifference of male students. *Clinical Psychology and Personality (Behavioral Sciences)*, 16(1 (30)), 83-91. SID. [https://sid.ir/paper/208664/fa\(in Persian\)](https://sid.ir/paper/208664/fa(in Persian)).
- Reyna V F, Farley F. (2006). Risk and rationality in adolescent decision making: implications for theory, practice, and public policy. *Psychological Science in the Public Interest*, 7, 1–44.
- Tariq N, Gupta V. (2023). High Risk Behaviors.In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK560756/>
- Wallinius M, Nilsson T, Hofvander B, Anckarsater H, Stalenheim G. (2012). Facets of psychopathy among mentally disordered offenders: Clinical comorbidity patterns and prediction of violent and criminal behavior. *Psychiatry Research*, 198, 279–284.
- Weber E U, Blais A R, Betz E. (2002). A Domain-specific risk-attitude scale: measuring risk perceptions and risk behaviors. *Journal of Behavioral Decision Making*, 15, 263–290.
- Yap J y, Berezina E. (2021). Cold Hearts Playing with Fire: The Dark Triad, Risk-Taking and Empathy. 24.